

Жұмыс оқу
бағдарламасының титулды
парағы

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.3/27

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі
С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті
Әлеуметтану және саясаттану кафедрасы

Саяси лидерлік пәнінен 5В050200 «Саясаттану» мамандығының
студенттеріне арналған

ЖҰМЫС ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Павлодар

БЕКІТЕМІН

ОІ жөніндегі проректор
_____ Пфейфер Н.Э.
«__» _____ 20__ж

Құрастырушы: _____ аға оқытушы С.Қ. Молдабаева
«Әлеуметтану және саясаттану» кафедрасы

«Саяси лидерлік» пәні бойынша 5В050200 «Саясаттану»
мамандығының студенттеріне арналған
ЖҰМЫС ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Жұмыс бағдарламасы мамандықтың Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына ҚР МЖМББС 3.08.306 – 2006 сай жасалынып, С. Торайғыров атныдағы ПМУ Ғылыми кеңесінің отырысында бекітілді «__» _____ 20__ж.
Хаттама № __

Кафедра отырысында ұсынылды «__» _____ 20__ж.
Хаттама № _____

Кафедра меңгерушісі _____ Ғ.Н. Иренов «__» _____ 20__ж.

Тарих және құқық факультетінің оқу-әдістемелік кеңесінде мақұлданды
«__» _____ 20__ж., Хаттама № __

ОӘК төрағасы _____ Ш.К. Сүлейменова «__» _____ 20__ж.

КЕЛІСІЛДІ:

ТжҚ факультетінің деканы _____ А.А. Акишев «__» _____ 20__ж.

МАҚҰЛДАНДЫ:

ОӘБ бастығы _____ Е.Н. Жұманқұлова «__» _____ 20__ж.

Университеттің оқу-әдістемелік кеңесімен мақұлданды
«__» _____ 20__ж., Хаттама № __

1 Пәннің мақсаты – қоғамның саяси өміріндегі саяси лидерліктің болмысы және мәнімен, сондай-ақ саяси лидерліктің негізгі технологияларымен таныстыру.

Пәннің міндеті – лидерліктің табиғатымен, негізгі теорияларымен, қазіргі кезеңдегі лидерліктің ролімен таныстыру.

Пәнді оқыту нәтижесінде студенттер игеруі қажет:

- саяси лидерлікті оқытудың негізгі теориялық көзқарастыры

Пәнді оқыту нәтижесінде студенттер білуі қажет:

- саяси лидерліктің негізгі түсініктері, тұжырымдамалары мен теориялар;
- саяси лидерлікті оқытудағы негізгі теориялық көзқарастар;
- «көшбасшылық» түсінігін әртүрлілігін қарастыру;
- тұжырымдамалар мәнін тереңнен түсіну;
- қазіргі саяси үрдістерді талдау.

2 Алдыңғы реквизиттер:

Аталмыш пәнді игеру мақсатында төмендегі пәндер қажет: теориялық саясаттану, саяси билік, саяси әлеуметтану.

3 Кейінгі реквизиттер:

Алынған дағдылар төмендегі пәндерді игеруге септігін тигізеді: халықаралық қатынастар тарихы, дипломатия теориясы, жаһандану.

4 Пәннің мазмұны

4.1 Пәннің тақырыптық жоспары

(оқу нысаны - күндізгі)

№	Тақырып атауы	Сабақтар түрлері бойынша сағаттар саны		
		дәріс	практикалық (тәж)	СӨЖ
1.	Саяси лидерліктің түсінігі мен қызметі	1	1	4
2.	Саяси лидерліктің жалпы теориясының әдіснамалық негізі	1	1	4
3.	Саяси лидерліктің дамуына Вклад Никколо Макиавеллидің сіңірген еңбегі	1	1	4
4.	Саяси лидерліктің типологиясы	1	1	4
5.	Лидерлік әлеуметтік институт ретінде	1	1	4
6.	Саяси лидерлік билікті іске асыру негізіндегі механизм	1	1	4
7.	Саяси лидердің имиджі	1	1	4
8.	Саяси лидер тұлғасын зерттеудегі психологиялық аспектілер	1	1	4
9.	Саяси стильдің түсінігі	1	1	4
10.	Еуропа елдеріндегі саяси лидерлік	1	1	4
114 11.	Шығыс елдеріндегі саяси лидерлік	1	1	4
13. Қаз ақс тан дағ ы сая си лид ерл ік 12.	А. Бөкейхановтің лидерлігі	1	1	4

14.	Д.А. Қонаевтің саяси лидерлігі	1	1	4
15.	Н.А. Назарбаевтің саяси лидерлігі	1	1	4
	БАРЛЫҒЫ:	15	15	60

4.2 Пән тақырыптарының мазмұны

Тақырып 1. Саяси лидерліктің түсінігі мен қызметі

Саяси лидерліктің түсінігі, оның болмысы. Саяси лидерліктің қызметтері. Зерттеудің пәні мен объектісі. Саяси лидерліктің деңгейлері. Тұлғаның саясаттағы рөлі.

Тақырып 2. Саяси лидерліктің жалпы теориясының әдіснамалық негізі

Лидерліктің саясаттағы теориялары. Ежелгі Шығыс пен Ежелгі Грекиядағы лидерліктің идеясы. Қайта өрлеу мен Жаңа замандағы лидерліктің тұжырымдамалары. Жаңашыл замандағы лидерліктің тұжырымдамалары. Лидерліктің қазіргі зерттеулері.

Тақырып 3. Саяси лидерліктің дамуына Вклад Никколо Макиавеллидің сіңірген еңбегі

Никколо Макиавеллидің өмірі мен саяси трактаттары. Жизнь его политические трактаты. Н.Макиавеллидің әлеуміттік ойлар теориясына сіңірген еңбегі. Лидерліктің идеялары.

Тақырып 4. Саяси лидерліктің типологиясы

Макса Вебердің саяси лидерлік типологиясы: дәстүрлі, харизматикалық және құқықтың лидерліктер. Саяси лидерліктің өзге де типологиялары: авторитарлы, демократиялық, лидер-реформатор, лидер-революционер, лидер-консерватор.

Тақырып 5. Лидерлік әлеуметтік институт ретінде

Әлеуметтік құбылыс ретіндегі саяси лидерліктің болмысы. Саяси жүйені қалыптастырудағы саяси лидерліктің рөлі. Лидерлік институтының қалыптасуы. Саяси жүйенің құрылымы және лидерліктің әсері. Бюрократия сипаттамасы және лидерліктің әсері. Саяси лидерлікке институттардың әсері.

Тақырып 6. Саяси лидерлік билікті іске асыру негізіндегі механизм

Лидерлік саяси бақылау, басқару ретінде. Лидерлік приоритетті әсер ретінде. Лидер мүдделерді іске асырушы ретінде. Лидер қоғамдастықтың символы ретінде. Саяси әлеуметтенудегі лидерліктің түсінігі. Қазіргі қоғамдағы әйел лидерлігінің қалыптасуы. Әйел саясаткерлерді алға жылжытудың ұлттық механизмі.

Тақырып 7. Саяси лидердің имиджі

Имидждің негізгі сипаттамалары. Саяси имидж антикалық пен қазіргі заманның теориялық және практикалық феномені ретінде. Саясаттың сыртқы сипаты және оның саяси имиджді қабылдауы. Саяси лидерліктің дамуындағы саяси имидждің рөлі.

Тақырып 8. Саяси лидер тұлғасын зерттеудегі психологиялық аспектілер

Саяси лидерлікті оқытудағы психологиялық әдістер. Саяси психоанализ әдістері - Г.Д.Лассуэллдің зерттеулері мен шәкірттері. Психобиография саяси лидерлікті зерттеудің әдісі ретінде.

Тақырып 9. Саяси стильдің түсінігі

Саяси стильдің түсінігі. Саяси стиль және Свенсброудің тұлғалық профилі. М.Херманн бойынша саяси стильдің параметрлері: тұлғалық профиль, когнитивті үрдістер, өзге саясаткерлермен араласу стилі, топты басқару стилі, БАҚ-пен араласу, саяси стильдің қауіптілігі. Саяси стильдердің типтері: параноидальды, компульсивті, депрессивті, шизоидты, демонстративті.

Тақырып 10. Еуропа елдеріндегі саяси лидерлік

Батыс лидерлігінің этикасы. Посткоммунистік Батыс. Батыс лидерлерінің қалыптасуы. Барак Обама.

Тақырып 11. Шығыс елдеріндегі саяси лидерлік

Жаңару контекстіндегі саяси лидерліктің болмысы. Модернизаторлық авторитаризм. Сухарто - "жаңа тәртіптің" лидері. Пак Чжон Хи және форсирлі модернизация. Лидерліктің авторитарлы типі: Анвар Садат. Тоталитарлық лидерліктің қайнаркөзі мен эволюциясы: Рухолла Мусави Хомейни. Жаңа геосаяси жағдайдағы демократиялық лидерліктің қалыптасуы: Аскар Акаев.

Тақырып 12. Қазақстандағы саяси лидерлік

Қазіргі әлемдегі лидерліктің факторы. Қазіргі Қазақстандағы саяси элитаның қалыптасуы. Қазақстанның қазіргі қоғамдық дамуындағы саяси лидерліктің мәселелері. Қазақстанда жаңа билеуші элитаның қалыптасу жолдары. Саяси лидерлік қоғам өзгерісінің механизмі ретінде.

Тақырып 13. А. Бөкейхановтің лидерлігі

Әлихан Бөкейханов лидерлігі. Ә.Бөкейханов – «Алаш» ұлттық саяси партиясының алғашқы негізін қалаушы. Ә.Бөкейханов – «Алаш-Орда» қазақ ұлттық мемлекетінің басшысы

Тақырып 14. Д.А. Қонаевтің саяси лидерлігі

Д.А.Қонаев тұлға және лидер ретінді. Кеңестік Қазақстан жағдайындағы Д.А.Қонаевтің саяси лидерлігі. Д.А.Қонаевтің Қазақстан дамуына қосқан үлесі.

Тақырып 15. Н.А. Назарбаевтің саяси лидерлігі

Н.А.Назарбаев феномен ретінде. Н.А.Назарбаевтің тәуелсіз Қазақстанның дамуындағы саяси лидерлігі. Н.А.Назарбаевтің Қазақстан қоғамының дамуына қосқан үлесі.

4.3 Дәріс мазмұны

Тақырып №1 Саяси лидерліктің түсінігі мен қызметі

1. Саяси лидерліктің түсінігі, оның құрылымы.
2. Саяси лидерліктің қызметтері.

Тақырып №2 Саяси лидерліктің жалпы теориясының әдіснамалық негізі

1. Саясаттағы лидерліктің теориялары.
2. Лидерлікті зерттеудің қазіргі әдістері.

Тақырып №3 Саяси лидерліктің дамуына Вклад Никколо Макиавеллидің сіңірген еңбегі

1. Н.Макиавеллидің әлеуметтік ой тарихына сіңірген еңбегі.
2. Лидерліктің идеялары.

Тақырып №4 Саяси лидерліктің типологиясы

1. М.Вебердің саяси лидерлік теориясы.
2. Лидерлік типологиясының өзге де түрлері.

Тақырып №5 Лидерлік әлеуметтік институт ретінде

1. Лидерліктің болмысы әлеуметтік құбылыс ретінде.
2. Лидерлік институтының қалыптасуы.

Тақырып №6 Саяси лидерлік билікті іске асыру негізіндегі механизм

1. Лидерлік саяси басқару ретінде.
2. Лидер топтар мүддесін білдіруші ретінде.
3. Қазіргі қоғамдағы әйел саяси лидерлігінің қалыптасуы.

Тақырып №7 Саяси лидердің имиджі

1. Имидждің негізгі түсініктемелері мен сипаттамасы.
2. Саяси лидерліктің дамуындағы саяси имидждің рөлі.

Тақырып №8 Саяси лидер тұлғасын зерттеудегі психологиялық

аспектілер

1. Саяси лидерлікті зерттеудегі психологиялық әдістер.
2. Психобиография саяси лидерлікті зерттеудің әдісі ретінде.

Тақырып №9 Саяси стильдің түсінігі

1. Саяси стильдің түсінігі.
2. Саяси стильдердің типтері.

Тақырып №10 Еуропа елдеріндегі саяси лидерлік

1. Батыс лидерлігінің этикасы.
2. Батыс лидерлерінің қалыптасуы.

Тақырып №11 Шығыс елдеріндегі саяси лидерлік

1. Жаңару контекстіндегі саяси лидерліктің болмысы.
2. Шығыс лидерлерінің қалыптасуы (саясаткерлер мысалында).

Тақырып №12 Қазақстандағы саяси лидерлік

1. Қазақстанның қазіргі қоғамдық дамуындағы саяси лидерліктің мәселелері.
2. Саяси лидерлік қоғам дамуының механизмі ретінде.

Тақырып №13 А. Бөкейхановтің лидерлігі

1. А. Бөкейхановтің лидерлігі.
2. А. Бөкейханов- қазақ ұлттық мемлекетінің басшысы.

Тақырып №14 Д.А. Қонаевтің саяси лидерлігі

1. Д.А.Қонаев тұлға және лидер ретінде.
2. Кеңестік Қазақстан жағдайындағы Д.А.Қонаевтың саяси лидерлігі.

Тақырып №15 Н.А. Назарбаевтің саяси лидерлігі

1. Н.А.Назарбаев феномен ретінде.
2. Н.А.Назарбаевтің тәуелсіз Қазақстанның дамуындағы саяси лидерлігі.

Тәжірибелік сабақтардың тақырытары

Тәжірибелік сабақ № 1 Саяси лидерліктің түсінігі мен қызметі

1. Саяси лидерліктің деңгейлері.
2. Тұлғаның саясаттағы рөлі.

Тәжірибелік сабақ № 2 Саяси лидерліктің жалпы теориясының әдіснамалық негізі

1. Ежелгі Шығыс пен Ежелгі Грекиядағы лидерліктің идеялары.
2. Қайта өрлеу мен Жаңа дәуірдегі лидерліктің тұжырымдамалары.
3. Жаңашыл замандағы лидерліктің теориялары.

Тәжірибелік сабақ № 3 Саяси лидерліктің дамуына Вклад Никколо Макиавеллидің сіңірген еңбегі

1. Саяси лидерліктің дамуындағы Н.Макиавеллидің өмірі.
2. Н.Макиавелли басқару мен билік бөлінісінің теориялары туралы.

Тәжірибелік сабақ № 4 Саяси лидерліктің типологиясы

1. Институционалдық сипаты бойынша.
2. Лидерлердің субъектілері бойынша.
3. Араласу стилі бойынша.

Тәжірибелік сабақ № 5 Лидерлік әлеуметтік институт ретінде

1. Лидерліктің саяси жүйе қызметіндегі рөлі.
2. Саяси жүйенің құрылымы және лидерліктің әсері.
3. Бюрократия сипаттамасы және лидерлердің әсері.

Тәжірибелік сабақ № 6 Саяси лидерлік билікті іске асыру негізіндегі механизм

1. Лидерлік ықпалды әсер ретінде.
2. Лидер қауымдастықтың символы және іс-әрекет үлгісі ретінде.
3. Әйел саясаткерлерді алға жылжытудың ұлттық механизмі.

Тәжірибелік сабақ № 7 Саяси лидердің имиджі

1. Саяси имидж антикалық пен қазіргі заманның теориялық және

- практикалық феномені ретінде.
2. Саясаткердің сыртқы болмысының сипаты.

Тәжірибелік сабақ № 8 Саяси лидер тұлғасын зерттеудегі психологиялық аспектілер

1. Саяси психоанализ әдістері - Г.Д.Лассуэллдің зерттеулері мен оның шәкірттері.
2. Лидерлердің саяси қызметіндегі саяси психоанализдің рөлі.

Тәжірибелік сабақ № 9 Саяси стильдің түсінігі

1. Свенсброу бойынша саяси стиль мен тұлғалық профиль.
2. М.Херманн бойынша саяси стиль параметрлері.

Тәжірибелік сабақ № 10 Еуропа елдеріндегі саяси лидерлік

1. Посткоммунистік Батыс.
2. Батыс лидерлерінің қалыптасуы (саясаткерлер мысалында).

Тәжірибелік сабақ № 11 Шығыс елдеріндегі саяси лидерлік

1. Сухарто – «жаңа тәртіп» лидері.
2. Пак Чжон Хи және форсирлі модернизация.
3. Лидерліктің авторитарлы типі: Анвар Садат.

Тәжірибелік сабақ № 12 Қазақстандағы саяси лидерлік

1. Қазіргі әлемдегі лидерлік факторы.
2. Қазіргі Қазақстандағы саяси элитаның қалыптасуы.

Тәжірибелік сабақ № 13 А. Бөкейхановтің лидерлігі

1. А.Бөкейханов – «Алаш» ұлттық саяси партиясының алғашқы негізін қалаушы.
2. А.Бөкейханов – «Алаш-Орда» мемлекетінің басшысы.

Тәжірибелік сабақ № 14 Д.А. Қонаевтің саяси лидерлігі

1. Д.А.Қонаевтың саяси лидерлігі.
2. Д.А.Қонаева Қазақстанның дамуына сіңірген еңбегі

Тәжірибелік сабақ № 15 Н.А. Назарбаевтің саяси лидерлігі

1. Н.А. Назарбаевтің саяси лидерлігі.
2. Н.А.Назарбаевтің қазақстандық қоғамның дамуына қосқан үлесі.

4.4 Студенттің өзіндік жұмысының махмұны

4.4.1 СӨЖ түрлері

№	СӨЖ түрі	Есеп беру түрі	Бақылау түрі	Сағаттар саны
1	Дәріс сабақтарына дайындық		Сабаққа қатысу	15
2	Тәжірибелік сабақтарға дайындық, үй тапсырмасын орындау	Жұмыс дәптері	Тәжірибелік сабақтармен жұмыс жасау	15
3	Аудиториялық сабақтардың мазмұнына кірмеген материалдарды оқу	Конспект	Ауызша жауап,	20

			ҚО Р Ы Т Ы Н Д Ы Ж Ұ М Ы С	
4	Қорытынды бақылау шараларына дайындық		МБ 1, МБ 2	10
	Барлығы			60

4.4.2 Студенттің өзіндік жұмысына арналған тақырыптар

1. Саяси лидерліктің түсінігі мен қызметі

Тұлғаның саясаттағы рөлі.

Ұсынылған әдебиет [1], 5-19б.

2. Саяси лидерліктің жалпы теориясының әдіснамалық негізі

Лидерлікті зертеудің қазіргі әдістері.

Ұсынылатын әдебиет [2], 20-35б.

3. Саяси лидерліктің дамуына Вклад Никколо Макиавеллидің сіңірген еңбегі

Никколо Макиавеллидің өмірі мен саяси трактаттары.

Ұсынылатын әдебиет [6], 36-102б.

4. Саяси лидерліктің типологиясы

Макса Вебердің саяси лидерлік типологиясы.

Ұсынылатын әдебиет [2], 146-182б.

5. Лидерлік әлеуметтік институт ретінде

Бюрократия сипаттамасыжәне лидерлердің әсері.

Ұсынылатын әдебиет [1], 187-232б.

6. Саяси лидерлік билікті іске асыру негізіндегі механизм

Қазіргі қоғамдағы әйел саяси лидерлігінің қалыптасуы.

Ұсынылатын әдебиет [4], 236252б.

7. Саяси лидердің имиджі
Саяси имидж антикалық пен қазіргі заманның теориялық және практикалық феномені ретінде.
Ұсынылатын әдебиет [3], 255-269б.
8. Саяси лидер тұлғасын зерттеудегі психологиялық аспектілер
Психобиография саяси лидерлерді зерттеудің әдісі ретінде.
Ұсынылатын әдебиет [11], 272-293б.
9. Саяси стильдің түсінігі
М.Херманн бойынша саяси стильдің параметрлері.
Ұсынылатын әдебиет [4], 303-323б.
10. Еуропа елдеріндегі саяси лидерлік
Барак Обама – лидер ретінде.
Ұсынылатын әдебиет [5], 56-67б.
11. Шығыс елдеріндегі саяси лидерлік
Жаңа геосаяси жағдайларда демократиялық лидерліктің қалыптасуы:
Аскар Акаев.
Ұсынылатын әдебиет [12], 68-83б.
12. Қазақстандағы саяси лидерлік
Саяси лидерлік қоғам дамуының механизмі ретінде.
Ұсынылатын әдебиет [7], 118-134б.
13. А. Бөкейхановтің лидерлігі
А.Бөкейханов – «Алаш-Орда» қазақ ұлттық мемлекетінің басшысы.
Ұсынылатын әдебиет [7], 148-171б.
14. Д.А. Қонаевтің саяси лидерлігі
Д.А. Қонаевтің Қазақстан дамуына сіңірген еңбегі.
Ұсынылатын әдебиет [10], 347-362б.
15. Н.А. Назарбаевтің саяси лидерлігі
Н.А. Назарбаевтің қазақстандық қоғамның дамуына сіңірген еңбегі.
Ұсынылатын әдебиет [9], 368-372б.

Әдебиеттер тізімі

Негізгі

1 Жамбылов Д. Саясаттану негіздері: оқу құралы. Алматы: «Жеті жарғы», 2008. – 280б

2 Жамбылов Д. Саясаттану негіздері: оқу құралы. Алматы: «Жеті жарғы», 2008. - 279б

3 Қуандық Е.Саясаттану негіздері: оқу құралы Алматы: Дәуір, 2010. - 223б

Қосымша

4 Айталы А. Байсалды ел байқаусыз қате жібермес Алматы: Таймас, 2008-328 б.

5 Әбсаттаров Р.Б.Тесты по политологии. Саясаттану негіздері: сұрақтары мен жауаптары: вопросы и ответы. Алматы: Ғылым, 2009-310 б.

6 Әлемдік саясаттану антологиясы (10 томдық) 7 т. Алматы: Қазақстан (мәдени мұра) , 2008 – 544б

7. Абсаттаров Р. Б., Жалмагамбетова С. Т., Нуракишев А. А. Тесты по политологии: вопросы и ответы: Учебное пособие, - Алматы, 2009.

8. Қуандық Е.С., Абдулаева К. Билер институты: тарихы мен тағылымы // Ғылыми жұмыстар «Әділет», 2010. - №1. – 197-202 б.

9. Қуандық Е.С. Қазақстандағы саяси партиялар әлемдік тәжірибемен үндесе ме? // Саясат, 2011. - №6. – 25-28 б.

**«Саяси лидерлік» пәні бойынша 5В050200«Саясаттану»
мамандығының жұмыс оқу жоспарынан көшірме**

Оқу нысаны	Пәннің жүктемесі			Семестр бойынша бақылау нысандары				Семе стр	Семестр бойынша студенттердің жұмыс көлемі							
	кред иттер	академиялық сағаттар							емт.	сын.	КЖ	КЖ	креди ттер	Аудиториялық сабақтар (ак. сағ)		
		барл ығы	ауд	СӨЖ	барлы ғы	дәріс	тәж.							лаб	барлы ғы	СӨЖ
ЖОБ негізіндегі күндізгі	2	90	30	60	6				6	2	30	15	15		60	15

Кафедра меңгерушісі _____ Ғ.Н.Иренов «_____» _____20__ж.